ורב ענן · דלמ"ד ידע כהי מנייהו למר,כדרייתא דלעיל לית הוה שמיע ליה דלפקפוק מינה: **ומי מדשמואל** · ול"ת לפקפוק מדשמואל דאמר "חיפה מכורה כל עיקר" דלמא כיון דלאו מכר הוא מעות תוזרין: **ממלי דלימא מכורה ומעות תוזרין דילמא לימא מכורה** · לעניין לפלוגיתיה לעיל ומעות מתנה: **רב** [גטין יט: וש"נ] **אמר מעות** · על קידושין תוזרין דלמא יודע שאין קידושין תופסין בחפוזו וגמר ונתן לפס פקדון: **מאי טעמא** · במכירת העבד דקנסת לעוקר: **מורם** · מור הסחל שהעכבר נכנס לתוכו ועילול מפני רודפיו: **מורם מנח ליה** · הגמיצה: **טיבלא דלימא ליטורא** · והכא העבד ביד הלוקח: **מכפרים** · להשיבו בחזקה: ה"ג **מיכל דלימא ליטורא** · מיקר מדרבי לחי ברבי יתציה: **נח** [עי' תוס' כתובות קי: ד"ה ס"ג] **שבו כאן** · בכעבה לומות כחיב: **אל תדווני** · אל תוליחוה מביניכם להשיבו לעבודת כוכבים שלו: **כי** גרסינן וקשיא ליה לרבי יתציה: **כמוכר עבדו לחוזה לארץ** · כאן הזהיר הכתוב לבית דין שאם מכרו לא יסגירנו לעוקרו חלא יוא לחירות: **כי** גרסינן קשיא ליה לרבי לחי ברבי יתציה: **מעמך מיבעי ליה** · חסר יתפרש מעמך מן לארץ ישראל להוליאו לחו"ל כמו חסר היל חלים מחביבו (בראשית נ): **שכרם מחו"ל לארץ** · דהייטו חסר יגלנ לך=לארץ: **ע"מ לשחררו** · והזהיר הכתוב לבית דין שיכפיחו שלא להשתעבד בו: **סרי עלמך קנוי לך מעכשיו** · לכשתקדך וכי זכין ליה חו"ל משוחרל למפרע ומהכא לחמרי' ביבמות (דף נב:): דרכי כרבי מאיר סבירא ליה דאמר לחם מקנה דבר שלא בא לעולם: **לבי כוסחי** · חו"ל היא וכך מסדא נמי בכבל הוא: **שלח לפו** · כן מעשה לכל לבידא לחיל: **דמשמע לפו קרפי** · פשיטה דקלא הכי משמע להו טפי והן תיגן שומעין לדברי חכמים להכי לא שלח להו כדרבי: **דנחמני אם** · כלומר מכיון לחו כך שחסיד לחמה ולא חשקר: **מתני'** **מפני תקנת שבויין** · נגמ' מפרש לה: **ר"מ מפני דוחקא דליכורא סוף** · חין לנו לדחוק הלכור ולהביחו לידי עניות בשביל חלו: **חו דילמא** · דלמ ימסרו עובדי כוכבים עבדייהו וליגרבו וליימו טפי מפני שמוכרין לחון ביוקר ונפקא מינה חם יש לו חב עשיר לו קרוב שרוצה לפדותו בדמים הרבה ולח יפילהו על הלבור: **כמליכר מלפי דיגרי** · חלמח משום דוחקא דליכורא הוא: **דליכא מלא מד** · שבוי [ב"ב ח:] חיים לחיקון העולם כולו שמח יקלפו על השבויים העתידים לבח ויעשו בשלשלחות וכחרליסין [ב"ב ח:] שלח יש לו חיים חלח חם כן יש שבויין מחריס עמו שמח יקלפו השלחן לייסרן ביסורין: **נחמן קידש בידייהו** · מניסות הקדש בידיהן כשהיו רוחחת והכוחה שבור שחין החור שולטת בהן שלקלקיות הן: **מחר מלוף מלחים** · שהוח לדיק: **חמר ליה** · רב עילים להוהח גברח: **מלי קחמרח** · היחה טורחה: **ליוגה מפילא** · ליוגה נמשלה דכתיב יוכלי חמתי (שיר השירים ה) : **סדרן לסדדי** · טועמות יחד בבית הכסא: **עדי גוברין** · חלו השבחין בעליהו הן: **ונפרדעי גוברין** · שרחלים חבעיהו שבגהרדעת בעליהו היו כלומר כשם שחם היו בעליהו כך חלו בעליהו חין לחו לריכין עוד לכם: **עדי** · "חלו" כלשון "עדח חמרה" זחת חומרתה(בראשית לד ג):) **לרחקינהו מסכת** · לירחיקוהו מכלן: **ליסו כסות גברא** · רב עילים ולומו הלים המזון בלשון הטופות: **עבר מברא** · מעבר המים ולח יכלו להשיגו עוד: מתני'

מידי דהוה למקדם לחומו · ולפי החמת ים לחלק דלח שייך כשם למימר"לדם יודע"כמו במקדם לחחותו דהלח רב קלמר דמכורה ויולחה: **דלא** ליגרבו ולייטו · יוהח דחניח בפ' נערה (כתובות נב.) נשבים ויהו מבקשין ממנה עד עשרה כדמיה פעם לחשון פודה שלחי לשמחו דהויח כגופו יותר מבחו דהכח ועל עלמו לח חיקנו שלח יהח כל חשר לו בעד נפשו ור' יהושע בן חנניח דפרקים להחח חיטוי בממון כיבה בהגיטין (לקמן דף מז:) לפי שהיה מופלג בחכמה לי נמי בשעת חורבן הבית לח שייך דלח ליגרבו:

ורב ענן : *ברייתא לא שמיע ליה, ואי מדשמואל ממאי דאינה מכורה? מעות תוזרין דילמא אינה מכורה, ומעות מתנה נינהו מידי דהוה אמקדש את אחותו דאיתמר *המקדש את אחותו רב אמר מעות תוזרין ושמואל אמר מעות מתנה: *אמר ליה אביי לרב יוסף מאי חזית דקנסינן ללוקח נקנסיה למוכר? א"ל לאו עכברא גנב אלא חורא גנב, א"ל אי לאו עכברא, חורא מנא ליה? מסתברא היכא דאיכא איסורא

התם קנסינן: ההוא עבדא דערקא לארץ ישראל אזל מריה אבתריה אחא לקמיה דרבי אמי, אמר ליה: *נאמר לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא ואי לא מפקנא ליה מינך מדרבי אחי ברבי יאשיה דתניא לא ישבו באר צך פן יחטיאו אותך לי וגו' יכול בעובד כוכבים שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים הכתוב מדבר? ת"ל לא תחניה עבד אל אדוניו אשר ינצל אליך מעם אדוניו, מאי תקנתו? יעמך ישב בקרבך וגו' וקשיא ליה לר' יאשיה האי מעם אדוניו, מעם אבוי מיבעי ליה, אלא אמר רבי יאשיה למוכר עבדו לחוצה לארץ הכתוב מדבר, וקשיא ליה לרבי אחי ברבי יאשיה האי אשר ינצל אליך, אשר ינצל מעמך מיבעי ליה אלא אמר רבי אחי בר' יאשיה בעבד שברח מחו"ל לארץ הכתוב מדבר, תניא אידך *לא תסגיר עבד אל אדוניו רבי אומר בלוקח עבד ע"מ לשחררו הכתוב מדבר היכי דמי? אמר רב נחמן בר יצחק דכתב ליה הבי לבשאקדך הרי עצמך קנוי לך מעכשיו. רב הסדא ערקא ליה עבדא לבי בוחאי שלח להו הדרה ניהלי, שלחו ליה לא תסגיר עבד אל אדוניו (שלח להו וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך שלחו ליה והכתיב לא תסגיר עבד אל אדוניו) שלח להו ההוא בעבד שברח מחו"ל לארץ-ובדרבי אחי ברבי יאשיה, ומאי שנא דשלח להו כדר' אחי בר' יאשיה? משום דמשמע להו קראי. אביי אירכס ליה הכרא בי בוחאי שלח להו: שדרוה לי, שלחו ליה "שלח סימנא", שלח להו דחיוורא כריסיה שלחו ליה "אי לאו *דנחמני את לא הוה משדרנא ליה ניהלך אמו כולי הכרי לאו כריסידו חיוורין נינהו": **מתני'** *אין פודין את השבויין יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם. ואין מבריחין את השבויין מפני תיקון העולם, רשב"ג אומר *מפני תקנת השבויין: **גמ'** מפני תיקון העולם-משום דוחקא דצבורא הוא אלא מפני תיקון העולם-משום דוחקא דשבויי הוא דאי לא תימא הכי וליתיה טפי ליש דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתלסר אלפי דינרי זהב, אמר אביי ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד דילמא שלא ברצון חכמים עבד: ואין מבריחין את השבויין "מפני תיקון העולם רשב"ג אומר מפני תקנת שבויין: מאי בינייהו איבא בינייהו דליכא אלא חד: **בנתיה דרב נחמן בחשן קרא** בידיידו, קשיא ליה לרב עילישׁ כתיב "אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי" הא איכא בנתיה דרב נחמן, גרמא להו מילתא ואשתבין ואישתבאי אודו נמי בהדייהו, יומא חד הוה יתיב גביהּ והוא גברא דהוה ידע בלישנא דציפורי *אתא עורבא וקא קרי ליה מאי קאמר? אמר ליה "עיליש ברח עיליש ברח", אמר: אתא יונה וקא קריא, אמר ליה מאי קאמרה? א"ל "עיליש ברח עיליש ברח", אמר: "כנסת ישראל ביונה מתלילא ש"מ מתרחיש לי ניסא, אמר-איזיל אחזי בנתיה דרב נחמן אי קיימן בהימנותייהו אהדרינהו, אמר-נשי כל מילי דאית להו סדרן להדדי בבית הכסא, שמעינהו דקאמרן: עדי גוברין, ונהדרעי גוברין, לימא להו לשבוייהו דלירחקינהו מהכא דלא ליתו אינשי ולישמעי ולייפרקינן קם עלך, אתא איהו והודא גברא, לדידיה איתרחיש ליה ניסא עבר במברא והוא גברא אשכחוה וקטלוה, כי הדרן אתו אמר הוו קא בחשן קידרא בכשפים: **מתני'** ואין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן העובדי כוכבים יותר על כדי דמיהן מפני

גליון השי"ס

גמ' ורב ענן כדרייתא לא שמיע ליה · עיין עיימונין דף יט ע"ב: **שם** ומ"ש דלמא · קשה לי הא ס"ל כפי' ההלכה דלעיל דהם מקנה דבר שלא בא לעולם ולא"ל דכל עילים יודע ביחה דכח עילים יודע ביחה [ע"ז יג:] ולכדרכו נכי: **שם** מחא מוכרת · ערך מל"ח הביח בקונט ז: **שם** ומי"ש דלמ"ד מקנה וקה קרי · בעיון יעקב:

תוספות רי"ד

א"ל אביי לרב יוסף מאי חזית דקנסית ליה ללוקח להפסיד דמיו ליקנסיה לסוכר שיחזיר לו מעיקרו א"ל מסתברא היכא דאיכא איסורא הכא קנסי, א"ר אבהו שנה לי ר' יוחנן עבד שיצא אחד רבו לסוריא וסכרו שם יצא לחירות פי' דהכי אמרן בפ"ק המוכר עבדו בסוריא כסוכר בחו"ל וסוריא נקרא ארם צובה דמשק והמשק בכלל והתני ר' חייא אבד את סוכתו מפני שהיה לו שלא לצאת לא קשיא כאן שדעת רבו לחזור פי' לא אבד את סוכתו וכאן שאין דעת רבו לחזור איבד סוכתו: **ההוא עבדא** דערק מתו"ל לארץ אתא מריה ואשכחיה אתא לקמיה דר' אבי א"ל ליכתוב לך שטרא אדמיה וכתוב ליה גיטא דחירותא ואי לא מפקנא ליה מינך מדרבי אחי בר' יאשיה דאמר אל תסגיר עבד אל אדוניו בעבד שברח